

Тут стають у пригоді можливості інформаційних технологій, зокрема, систем дистанційного навчання, які дозволяють:

- вирішити проблему обсягів навчальних матеріалів, як з точки зору змісту, так і з точки зору оперативності поновлення та внесення змін;

- розтлумачувати складні питання до любого рівня сприйняття; можливість інтерактивного спілкування автора з текстом підручника дає можливість оперативно вносити зміни в текст і таке інше;

- вирішити проблеми контролю вхідних і отриманих у процесі вивчення курсу знань як по рівню засвоєння, так і по систематичності цього процесу. Системи тестів і завдань на самостійне виконання та графік представлення виконаних робіт дозволяють зробити процес самостійної роботи ритмічним та інтерактивним. З системою неможливо домовитися про прийняття виконаного завдання пізніше обумовленого терміну або умовити її на більш високий бал оцінювання знань;

- проводити обговорення складних або дискусійних питань як серед групи студентів, так і з участю викладача, не витрачаючи час на організацію таких зустрічей.

Сучасні комп'ютерні технології дозволяють також генерувати довільно не тільки тематику рефератів і курсових робіт, але й пропонувати студенту приблизний зміст цих робіт, а також приблизний перелік літератури з цієї тематики.

Таким чином, використання інформаційних технологій дозволяють підвищити рівень усіх складових навчального процесу формування професійних компетенцій фахівців бакалаврського і магістерського рівнів.

В. В. Сироватко, асистент,
кафедра педагогіки та психології

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ВИЩИМИ ЗАКЛАДАМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Болонський процес має забезпечити схожість і сумісність систем вищої освіти держав, які підписали Болонську декларацію 1999 року. Він передбачає, що вища освіта все ж залишається в державній компетенції. Процес цей здійснюється так, щоб всебіч-

но захищати і сприяти культурному і освітньому різноманіттю. Болонський процес — це процес розпізнавання однієї системи іншою на європейському просторі. Якщо майбутнє України пов'язане з Європою, то не можна надалі стверджувати, що Болонський процес має для нас лише просвітнє та пізнавальне значення. Надання високої оцінки національній системі освіти не має заспокоювати нас і стримувати глибинне її реформування.

Висока якість навчання — це досягнення попередньої епохи, попередньої системи влади, попереднього покоління.

Нині можна з жалем констатувати, що незважаючи на природні досягнення освіти, які забезпечує нова соціополітична система, в масовому вимірі освіта стала менш якісною, а немало випускників вищих навчальних закладів не є конкурентоспроможні на європейському ринку праці. Це зобов'язує менше говорити про власне досягнення, а все більше аналізувати світові та європейські тенденції реформування освіти і відповідно до цього напружено і послідовно удосконалювати нашу професійну сферу діяльності.

Водночас участь системи вищої освіти України в Болонських перетвореннях має бути спрямована лише на її розвиток і набуття нових якісних ознак, а не на втрату кращих традицій, зниження національних стандартів її якості. Орієнтація на Болонський процес не має призводити до надмірної перебудови вітчизняної системи освіти. Навпаки, її стан треба глибоко осмислити, порівнявши з європейськими критеріями стандарту та визначити можливості її вдосконалення на новому етапі. При цьому еволюцію системи освіти не слід відокремлювати від інших сфер суспільства, вона має розвиватися в гармонійному взаємозв'язку з суспільством у цілому, беручи на себе роль його провідника.

Модернізація системи вищої освіти в Україні (Закон «Про вищу освіту» та ряд нормативних актів Міністерства освіти і науки) має деякі спільні ознаки з Болонським процесом (введення ступеневої системи освіти), але за більшістю напрямів вона йому не відповідає. Це пов'язано з тим, що вихідні концепції такої модернізації не були зорієнтовані на інтегрування національної системи освіти в європейський простір. Вони більшою мірою мали «внутрішній» характер і переважно зводилися до «прилаштування» системи вищої освіти до нових внутрішніх реалій. На сучасному етапі концепцію реформування вищої освіти слід докорінно переглянути і створити програму послідовного її зближення з європейським освітнім і науковим простором.

Уряд України має прийняти усвідомлене політичне рішення, яке б ґрунтувалося на потребі проведення зазначених реформ та

було покладено в основу рішучої зовнішньої політики держави, спрямованої на інтеграцію вітчизняної системи вищої освіти в європейський простір.

Слід усвідомити, що вища освіта перестає бути елітарною, а все більше і більше характеризується масовістю. В розвинутих країнах понад 50 відсотків молоді — студенти ВНЗів. Ці об'єктивні обставини призвели до збільшення попиту на освітні послуги, що вимагає підвищення ефективності саме системи вищої освіти, навіть у європейських державах.

Європейські вищі навчальні заклади визнають, що їхні студенти потребують і вимагають кваліфікацій, які вони можуть ефективно використовувати для свого навчання й кар'єри по всій Європі. Інститути, їхні мережі й організації підтверджують свою роль і відповідальність у цьому плані і свідчать про свою готовність належним чином організувати себе в рамках автономії.

Вищі навчальні заклади звертаються до урядів із проханням полегшувати і заохочувати зміни, забезпечувати рамки для координації і керівництва зближенням із врахуванням національних і європейських особливостей. Вони підтверджують свою здатність і готовність ініціювати і підтримувати прогрес спільними зусиллями:

- здійснити переоцінку вищої освіти і наукових досліджень для всієї Європи;

- реорганізувати вищу освіту загалом і поновити програми зокрема;

- розвивати й базувати вищу освіту на основі наукових досліджень;

- виробити взаємоприйнятні механізми для оцінки, гарантії і підтвердження якості;

- послуговуватися загальними термінами європейського виміру і забезпечувати сумісність різних інститутів, програм, ступенів;

- сприяти мобільності студентів, персоналу й можливості працевлаштування випускників у Європі;

- підтримувати зусилля з модернізації університетів у країнах, де існують значні проблеми щодо входження в Зону європейської вищої освіти;

- провадити зміни, будучи відкритими, привабливими, конкурентоспроможними вдома, в Європі й у світі;

- дотримуватись позиції, що вища освіта має бути відповідальною перед суспільством.